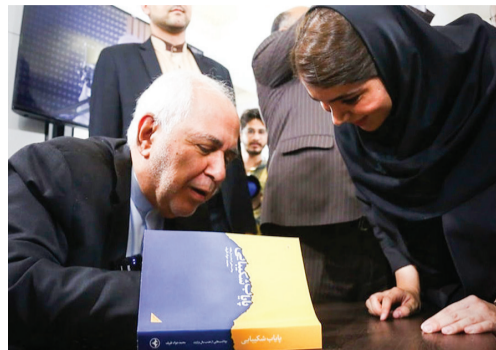

روزنه گشایی کتاب

عاطفه جعفری
میرنگار گروه فرهنگ

نخستین دوره نمایشگاه کتاب تهران سال ۱۳۶۶ برگزار شد و حالا بیش از ۳۵ دوره از این رویداد فرهنگی با تدبیر و نگاه های مختلف برگزار شده است. اما نکته قابل تامل و مشترک مدیران در تمام این سال ها این بوده است که اردیبهشت ماه هر سال اجتماع بزرگ انسانی متمشکل از عموم مردم و نخندگان حول مفهوم کتاب شکل بگیرد. این نمایشگاه فرصتی مغتنم برای ناشران و نویسندگان فراهم می کرد تا با مردم رودر رو صحبت کنند و ماحصل چندین ماه تلاش خود را در بهار کتاب عرضه کنند و بهترین بهره برداری را از بازار کتاب داشته باشند. سپهر عمومی که در این ۱۰ روزه برگزاری نمایشگاه شکل می گرفت، باعث می شد که مجموعه گرد هم آمده با دیگر رویداد های فرهنگی کشور همچون جشنواره های فجر هم تفاوت اساسی داشته باشد. شاید مهم ترین عامل استمرار نمایشگاه همین بوده است که در سخت ترین سال ها هم این اجتماع انسانی حفظ شده و فقط در دوران کرونا بود که ده سال وقفه در برگزاری نمایشگاه فیزیکی شاهد بودیم. این نمایشگاه امکان مهمی را فراهم می کند که مولفان و نویسندگان بدون واسطه با مخاطبان خود دیدار کنند و از نظرات مردم و کتابخوان ها بهره ببرند. فضایی برای کسب سوژه های جدید و انتقال تجربیات متعدد برای شکل گیری کتاب های جدیدتر و ارزشمندتر.

نمایشگاه گردی خرج دارد

گرانی چیزی نیست که بتوان راحت از کنارش گذشت. برای روزهایی که معیشت مردم سخت شده، پول گذاشتن برای کالای فرهنگی در اولویت آخر قرار می گیرد و برای همین است که آرام آرام خیلی از این کالاهای فرهنگی از سبد خانوار ایرانی حذف شده است. فکر کنید یک خانواده سه نفره بخواهند برای خرید کتاب به نمایشگاه بیایند. هزینه رفت و آمد، غذا و همچنین خرید کتاب از بخش های مختلف حتما هزینه کمی نخواهد بود. کل هزینه های یک خانواده سه نفره در سال ۱۴۰۲ حدود ۱۹۳ میلیون تومان بوده و سهم هزینه فرهنگی، تفریحات و سرگرمی در طول سال حدود سه میلیون تومان است. اگر این عدد را به ۱۲ ماه سال تقسیم کنید، یک خانواده سه نفره، عددی نزدیک به ۲۶۰ هزار تومان برای مصرف فرهنگی خود هزینه کرده است.

حالا بیایید این رقم را با قیمت های کتاب در نمایشگاه حساب کنید. با جزئیات به همین خانواده سه نفره نگاه کنیم که قرار است به نمایشگاه کتاب بروند. متوسط قیمت کتاب کودک در فروردین ماه ۱۴۰۳، ۱۰۳ هزار تومان بوده و آنهایی که به غرفه خرید کتاب کودک و نوجوان سر

فرزند متولد شده سال های کرونا

در یک نظرسنجی که آذرماه سال ۹۹ توسط پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات انجام گرفت و منتشر شد، بیش از ۶۰ درصد ناشران معتقد بودند صنعت نشر از کرونا حداقل ۴۰ درصد به بالا خسارت دیده است و در همان نظرسنجی، ۶۸ درصد ناشران، کتاب های چاپ اول داشتند. نمایشگاه کتاب تهران و نمایشگاه های استانی هم برای جلوگیری از شیوع ویروس کرونا تعطیل شدند. وقتی کرونا اتفاق افتاد، باید برای نمایشگاه های کتاب تصمیم می گرفتند و نمایشگاه مجازی کتاب از همین جا متولد شد. سال ۹۹ اولین نمایشگاه مجازی کتاب برگزار شد و طی سال های بعد هم این اتفاق رقم خورد. با برگزاری اولین

تهرانی ها از کجا بداند نمایشگاه هست؟

در جامعه امروزی که اکثریت افراد از طریق فضای اینترنت نیازهای روزانه خود را برطرف می کنند باید بگوییم که تبلیغات نقش مهمی را ایفا می کنند. بی توجهی به تبلیغات می تواند در برگزاری یک نمایشگاه مردمی مانند نمایشگاه کتاب بسیار تاثیر داشته باشد. از گرانی کتاب گفتیم و نمایشگاه مجازی که حتما در نبود مردم تاثیرگذار می شوند اما تبلیغات شهری برای آمدن شهروندان تهران در این حوزه نقش کلیدی دارد.

۹۰۰ هزار برای تبلیغات شهری وجود دارد که از این بین ۷۰۰ هزار برای

با این حال آنچه این روزها در نمایشگاه کتاب تهران در حال رخ دادن است، با یک نگاه خوش بینانه دگرذیبی در ماهیت نمایشگاه فیزیکی است. ظاهرا کوچک شدن اجتماع انسانی حاضر در نمایشگاه کتاب دلایل متعددی دارد که در ادامه خواهیم گفت اما می توانیم با خوش بینی بگوییم که نمایشگاه کتاب در حال دگرذیبی است. در این دوره برخی ناشران نسبت درستی از این رویداد آفهم کرده اند و از این فرصت استفاده می کنند تا ارتباط مستمر خود و طرفداران شان را حفظ کنند. درست است که این ناشران در بهره برداری حداکثری از نمایشگاه، این فرصت دیدار با طرفداران شان را در حد یک خرید و فروش فروشگاه های کتاب تقلیل نده اند اما این اتفاق نه فقط به تدبیر رقم خورده که به صورت ناخواسته شکل گرفته است. گرانی کتاب و شرایطی که بر نمایشگاه سی و پنجم عارض شده، نتیجه ای جز این نخواهد داشت که آرام آرام قالب فروشگاه های و حضور عمومی مردم تغییر کند و مخاطبان محدودی که به مصلی می آیند فقط از مقابل غرفه های کتاب رد شوند تا شاهد یک رویداد و نمایش جلد کتاب ها باشند. نمایشگاه کتاب تهران، طی سال های اخیر بحران های متعددی را پشت سر گذاشته و همین بحران ها این دگرذیبی را به وجود آورده است. برای شیفتگان کتاب با اصطلاحا کتابخوان ها که به هر بهانه ای دنبال قرار همیشگی شان با کتاب هستند، حضور در این نمایشگاه جایگاه ویژه ای دارد. اینها برای خرید کتاب و همچنین دیدن نویسنده علاقه مداره شان به نمایشگاه می آیند و ممکن است به نسبت سال های قبل کتاب کمتری بخزند اما باز هم دست خالی از

زندن، می دانند که این قیمت تغییر کرده است. متوسط قیمت کتاب کمک درسی، ۲۵۰ هزار تومان و متوسط قیمت کتاب در حوزه ادبیات، ۱۸۷ هزار تومان است. یعنی اگر این خانواده بخواهد از هر کدام از این حوزه ها دو جلد کتاب بخرد، باید یک میلیون و ۸۰۰ هزار تومان برای کتاب ها بپردازد. البته باز تاکید می کنیم این متوسط قیمت کتاب است در حالی که در همین نمایشگاه پیش رو قیمت یک کتاب در بخش ناشران عمومی با ۳۰۰ صفحه ۶۵۰ هزار تومان هم قیمت دارد.

سال	کل هزینه های خانواده سه نفره (تومان)	هزینه فرهنگی (تومان)	سهم
۱۴۰۰	۹۶,۵۰۱,۷۰۰	۱,۴۴۱,۶۰۰	۱,۵۶
۱۴۰۱	۱۳۷,۱۴۶,۰۰۰	۲,۲۰۵,۶۰۰	۱,۶۱
۱۴۰۲ (پروژه)	۱۹۳,۳۷۵,۸۶۰	۳,۱۱۳,۳۵۱	۱,۶۱

کل هزینه و همچنین هزینه فرهنگی یک خانواده سه نفره در سال های ۱۴۰۱، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۲

نمایشگاه کتاب در مصلی بعد از شیوع کرونا، این فرزند متولد شده سال های کرونا نمایشگاه کتاب تهران، به کار خود ادامه داد. اهمیت نمایشگاه کتاب مجازی در این است که با متولد شدن این نمایشگاه، یک پال جدید برای کتابفروشی ها پیدا شده تا مخاطبان بتوانند کتاب را بیشتر در دسترس داشته باشند. جهان امروز، جهان داده و اطلاعات است. هر اندازه که اطلاعات بیشتر و قدرت پردازش بیشتری داشته باشیم، جریان فرهنگی هم از نظر اقتصادی و هم از نظر داده، تقویت می شود. در فضای نمایشگاه مجازی کتاب، این فرصت پیش می آید که در کنار گردآوری بیشتر اطلاعات، بهره برداری های بهتری انجام

تبلیغات فرهنگی تعبیه شده است. سال گذشته ۴۷۰ هزاره از این ۷۰۰ هزار برای تبلیغ نمایشگاه کتاب گذشته شد و البته به صورت رایگان این تبلیغات انجام شد. امسال طبق توافق و با همکاری و هماهنگی سازمان زیباسازی شهرداری تهران، تبلیغات شهری از دوشنبه ۱۷ اردیبهشت آغاز شد و قرار شد این کار با نصب پوستر نمایشگاه کتاب تهران در بیلبوردها و سایر امکانات تبلیغاتی شهر تهران انجام بگیرد. در آغاز این عملیات، پوستر نمایشگاه در ۶۰ نقطه شهر تهران تعبیه شد. به گفته سازمان زیباسازی شهر تهران، ۱۲۸ هزار برای نمایشگاه

معرفی کتاب

کتاب «غرقاب فساد» نوشته سیدسعید لواسانی به نمایشگاه کتاب تهران رسید. لواسانی درباره عنوان کتاب نوشته است: «عنوان غرقاب فساد برگرفته از کلامی از امام خمینی (ره) است و هم پایه توجه ما به حقیقت و ماهیت فساد است. زیرا فساد غرقابی است که همه را با خود غرق می کند؛ نه تنها کسانی که فساد می کنند یا به آنان یاری می رسانند، بلکه نظام سیاسی و جامعه را نیز در خود غرق می کند، به گونه ای که جز نامی از آن، در تاریخ نمی ماند.»

در بخشی از یادداشت پشت جلد کتاب آمده است: «فساد مساله ای نیست که انکار یا نادیده گرفته شود، مساله ای است که هست و امکان نادیده گرفتن آن نیست. از سوی دیگر، برخی هنگامی که وارد عمل می شوند به مبانی علمی و فکری آن توجه نمی کنند و این خطری در مبارزه با فساد است. نظام جمهوری

اسلامی و مسئولان آن و جوانان انقلابی و مطالبه گرو و پرتحرک نیازمند مبانی علمی در شناخت عدالت و چگونگی تحقق آن و مبارزه با فساد هستند و استفاده از منابع غربی نیز مشکل را حل نمی کند زیرا مسائل ما بیگانه هستند، فارغ از آنکه با مبانی قرآنی و مبنای حکمی ما تفاوت جوهری دارند.»

